

35063, VIII, E, d, 1, 8 406

Krojni vzorci

s konstrukcijskimi tabelami
za
moško obleko.

(Dopolnjevalni zvezek k „Knjigi krojaštva“.)

S posebnim ozirom na potrebe krojašev na deželi

spisal in izdal

MATIJA KUNC.

krojaski mojster v Ljubljani.

(Pisatelj „Knjige krojaštva“ in „Toalete“.)

Z 30 izvirnimi podobami in 1 tabelo prenaševalnih meril.

Ponatis prepovedan.

Ljubljana.

Samozaložba. — Tisk „Narodne Tiskarne“.

1893.

Kratek odtis

iz ocen in dopisov, katere je prejel pisatelj o „Knjigi krojaštva“
in o „Toaleti“.

Podpisano načelstvo izreka Vam o obeh nam predloženih knjigah za moško in žensko prirojevanje svoje najpopolnejše priznanje, ter more Vaše knjige tako gledé na izvršbo vzorcev, kakor tudi gledé na obdelovanje tvarine vsakomur najtopleje priporočati.

Načelstvo krojaške zadruge na Dunaju:

Jožef Fenzl, načelnik; Franc Tischler, namestnik.

„Toaleti“ od M. Kunca je jako praktično delo. Po jednostavnem in kratkem načinu podaja najpreciznejše eksplikacije. Sestava ima mnogo navidezno neznatnih izboljškov, katere bode vsak praktik jako važnimi in umestnimi priznal. Tudi glede na ukus moramo temu delu vso čast priznati. To velja posebno glede konstrukcij jaketov, reversov, krožnih plaščev in pelerin.

Le Moniteur universel des Modes, Paris in Leipzig

števil. 6. od 15. junija 1891.

Vaša knjiga (Toaleti) je istotako, kakor Vaša prejšnja dela spregledna in lahko razumljiva. Vsled tega bode marsikateremu pričetniku služila v temeljno podlago strokoznanstva.

Izvršili ste s to izdajo vse hvale vredno in patrijotično delo.

Wendelin Mottl, c. in kr. dvorni založnik v Pragi,
predsednik starešinstva Evropske modne akademije.

Kar mi pri „Knjigi krojaštva“ najbolje prija, je nje popularna in precizna (točna) razprava, ki teorijo tako na kratko in umljivo predava. Teorija sama na sebi ima prav dobro podlago in sem preverjen, da si bodejo celo stari mojstri to sistemo prilastili. Konstrukcija hlač sme se pa brezskrbno meriti s sestavami najboljših mojstrov-veščakov.

Janez Perc, prirojevalec v Monakovem (München)
(bivši učitelj prirojevanja v Stuttgartski akademiji.)

Vaša metoda ima posebno vrednost zaradi njene točne, kratke in poljudne razprave. Jako umestna je uporaba „Jednote“, vsled česar ne treba več šablon in redukcij (prenaševalnih) meril. Vsakdo se sme na Vašo metodo tako sigurno zanašati, kakor če bi se prirojevanja izučil na kaki akademiji.

Janez Richter v Dečinu pri Labi na Češkem
(izdatelj od c. kr. ministerstva potrjenih krojnih vzorcev
za obrtno šole v Avstriji.)

Veseli me, da Vam morem poročati, da je strokovni odsek našega društva Vašo „Knjigo krojaštva“ jednoglasno priznal kot izvrstno učno knjigo za pouk modernega prirojevanja.

J. Lipphardt, direktor meščanske šole in načelnik
obrt. društva v Braunau na Češkem.

Krojni vzorci

s konstrukcijskimi tabelami

za

moško obleko.

(Dopolnjevalni zvezek k „Knjigi krojaštva“.)

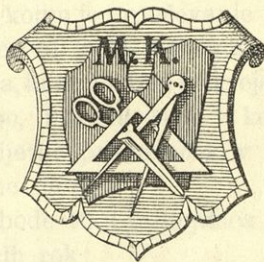
S posebnim ozirom na potrebe krojačev na deželi

spisal in izdal

MATIJA KUNC,

krojaški mojster v Ljubljani.

(Pisatelj „Knjige krojaštva“ in „Toalete“.)

Z 30 izvirnimi podobami in 1 tabelo prenaševalnih meril.

Ponatis prepovedan.

Ljubljana.

Samozaložba. — Tisk „Narodne Tiskarne“.

1893.

Vse pravice se pridržujejo.

030047381

Vvod k slovenski izdaji.

Mnogostransko, posebno od sodrugov na deželi, izrazile so se želje za natančno pojasnenje v „**Knjigi krojaštva**“ omenjenega neposrednega načrtovanja krojev na blago. Ker se tak način pri krojevanja pri navadnih konstrukcijah in pri uporabi **samo glavnih mer**, isto tako lahko na blagu vrši kakor na papirju, vstrezam s to izdajo omenjenim željam tem rajši, ker vem, da bode tudi ta način načrtovanja krojev pojasnjeval in pospeševal spoznanje moje, v „**Knjigi krojaštva**“ vtemeljene teorije. Poleg tega pa najde bralec v tej izdaji vse krojne vzorce, — četudi povsem na strogo teoretični podlagi, — tako načrtane, in s številkami označene, da je mogoče prenašati jih z centimeterskim merilom v naravno velikost označenih mer, ne da bi mu trebalo kaj računati. Ob enem pa so ti vzorci tako prirejeni, da jih je mogoče **z prenaševalnimi merili** (Reductionsmaassstäbe) **v različne velikosti premeniti**. Ta slednji način bode posebno tistim sodrugom prijal, kojim je proučevanje teorije radi nezadostne šolske izobrazbe težavno ali celo nemogoče.

Istim sodrugom pa, ki moj način pri krojevanja po **sorazmerno-jednotni** teoriji poznajo, priredil sem v konstrukcijskih tabelah tako praktični in prijetni pripomoček v sigurno pri krojevanje, da si boljšega želeli ne morejo.

Nadejam se, da bode tudi ta knjižica pospeševala napredek in veljavo dela domačih rok!

I. Razlaganje

kako je napravljati načrt krojem neposredno na blago po moji sorazmerno-jednotni teoriji, z uporabo treh mer in sicer zgornje širine G B , spodnje širine $J-C$ in hrbtne dolžine $A-C$.

Glej pod. na str. 7.

Kako se jemlje mere beri v dotičnih poglavjih „Knjige krojaštva“. Tukaj ponavljam le, da pomenjajo običajna znamenja katere rabimo pri konstrukcijah naslednje: * pomenja sorazmerno razdelilno „jednoto“ ali četrtno zgornje širine života; + pomenja plus ali več; $\div$ pomenja minus ali manj; — pomenja do; = pomenja jednako ali znese.

Načrtovanje vrši se po naslednjem redu:

1. Za hrbtni del.

Glej pod. 1.

Položi vogelni črtovnik (Winkellineal) k zgibu blaga ter potegni kake 4 cm pod zgornjim krajem premo črto $A-m$.

Na to vstavi najpreje **dolgostne točke** in sicer:

od točke A navzdol do	{	V dolžine suknje;
		C hrbtno dolžino (dopasna mera);
		B polovico hrbtne dolžine;
		A_1 polovico dolžine $A-B$;
		L_1 „ „ „ $A-A_1$

Od teh točk potegni primerno dolge preme črte in vstavi na te **širokostne točke** in sicer:

od A do m $\frac{1}{4}$ * več 1 cm, in od m do M navzgor $1\frac{1}{2}$ cm.
 od A_1 do N hrbtno širino (normalno $\frac{3}{4}$ * več 2 cm.)
 od C do C_1 $\frac{1}{2}$ *

Točka N_1 za stransko spičko vstavi 4 cm od črte B navzgor.

Za tesno priležni sako smeš zadnji del pri točki C toliko posneti (poožiti), da preostaja za dotično širino še $\frac{1}{4}$ spodnje širine. (Pri 42 cm spodnje širine n. pr. $10\frac{1}{2}$ cm.)

2. Za sprednji del.

Glej pod. 2.

Najprvo je določiti širino za obklad (Revers). V to zadostuje za jednovrstne suknje 4 cm; za dvovrstne pa 8–12 cm. K tej širini dodati je širino od točke E_2 do J . (Po moji metodi vstaviti je širino od E_2 do J z $\frac{1}{2}$ spodnje širine več 4 cm.) Če torej n. pr. vstavimo pri 42 cm spodnje širine od $E-J$ 21 cm več 4 cm,

znesse to skupaj 25 cm. Temu znesku dodamo še širino obklada n. pr. 4 cm. Po tem računu potegniti nam bi bilo **glavno navpično črto E 29 cm nazad od sprednjega robu blaga.** (Glej namerno črto O , ki predstavlja rob blaga.)

Sprednji rob suknje od točke J navzdol držati mora, kakor to predočuje na podobi položenih vogelnik, v pravem kotu s pasno črto $J-K$. To pravilo sme se v nekoliko premeniti pri debelih osobah, če blago ni progasto, ali če je rob suknje navzdol zaokrožen. Pri konstrukcijah vrhnih sukenj (paletotov, plaščev) velja pa vedno omenjeno pravilo, ker se da rob najlepše izdelati če leži blago v onem delu po niti. Napačna konstrukcija je torej tedaj, če treba rob suknje navzdol pod točko J posneti.

Glavno navpično črto E potegni torej vedno **paralelno** oddaljeno od sprednjega robu.

Na to potegni začetni kot $E_1 - F$, in vstavi **dolgostne točke** tako:

od točke E_1 do L_1 polovico dolžine od $A-A_1$

" " " " $l \frac{1}{3} *$

" " " " $E 1 *$

" " E " E_2 polovico hrbtno dolžine ($B-C$)

Od teh točk potegni na desno in levo primerne preme črte in vstavi na to **širokostne točke** in sicer:

od točke E_1 do $F \frac{1}{3} *$

" " " " l hrbtno širino (A_1-N)

" " E " $G 1 *$

" " " " $d \frac{1}{2} *$ manj 1 cm

" " E_2 " $J \frac{1}{2}$ spodnje širine več 4 cm

" " " " $K \frac{1}{2} *$ več 2 cm.

Čez točke d in K potegni namerno črto $O-O$ za stransko šev sprednjega dela.

Kako je narisati konture vidiš na podobah. Stransko spičko sprednjega dela vstaviš kakor pri zadnjem delu 4 cm od črte B navzgor, ker se morata oba dela pri sešivanju na črti $G-B$ stikati.

Za konstrukcijo naramnega ševa sprednjega dela položi zadnji del s spičko M na spičko F in določi od tod dolžino naramnega ševa $F-n$.

Če hočeš poožiti sprednji del v pasu, izvrši to s tem, da pri točki K nekoliko posnameš, smeš pa tudi napraviti izstriž pod pazduho. Pooženje znašati sme toliko, da po odbitku ševi od točke E_2 do posnetka pri K še $\frac{1}{4}$ spodnje širine ostane. Vsa širina pooženega sako znašala bi torej od točke E_2 nazad z zadnjim delom vred, polovico spodnje širine, kadar bi bila suknja sešita.

Podaljšanje suknje pod pas izvršiš po vzeti meri. Sprednji del pa treba pod spodnjo premo (vodoravno) črto (glej točko V_1) podaljšati za 3 cm. Namerna črta $O-O$ ob točkah $d-K$ odločuje o širini suknje ob zadnjici (Gesässweite.) Točka K je od E črte 3 cm dalje vstavljena kakor točka d ; kar je smatrati normalnem obmerju. Kolikor dalje se torej točka K nazad vstavi, toliko širji, — in kolikor manj, toliko ožja bode suknja ob zadnjici. Če se meril obmerje zadnjice popraviš konture o istem delu tako, da znaša 15 do 16 cm pod pasom vsa širina obeh delov do obkladne črte 5 cm več kakor zahteva mera.

Predstoječe razlaganje zadostuje v pojasnilo onim, ki pri-
krojajo po moji v „**Knjigi krojaštva**“ objavljeni metodi. V koliko je vstava posamnih točk spreminjati pri konstrukcijah za debele osebe in nenormalne životne rasti in držanja, razvidi se v do-
tičnih poglavjih omenjene knjige.

II. Razlaganje

kako je prirejati krojne vzorce z prenaševalnimi merili.
(Reductions-Schema-Methode)

To metodo omenjal sem uže v predgovoru „Knjige krojaštva“. Zado-
stovala bode sodrugom toliko časa, dokler se teorije sorazmernega pri-
krojevanja ne privadijo. Ker so pa moji krojni vzorci tako vstavljeni,
da je navzlic mehaničnega prenašanja številke, **teorija popolnoma razvidna**
pripeljalo bode praktično delovanje polagoma vsacega na podlago prave
umetnosti.

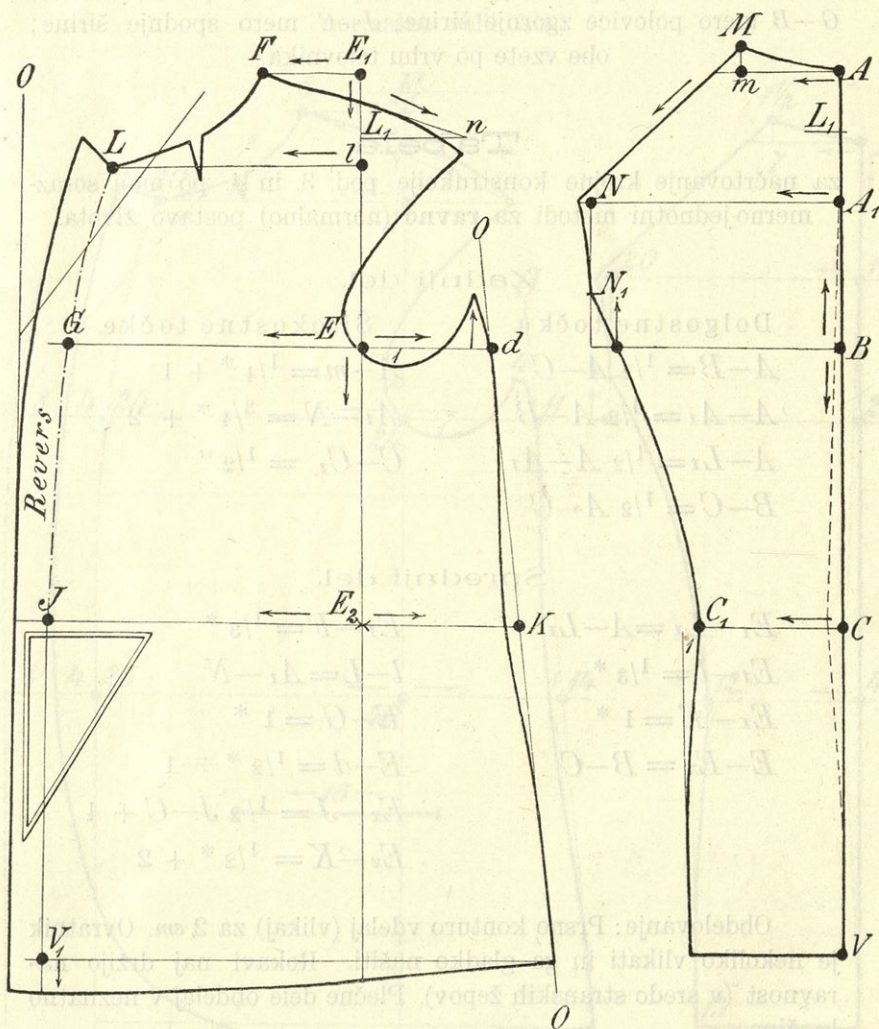
Vporablja se pa prenaševalna metoda takole:

Prenaševalno tabelo (Reductions-Schema) ki je temu zvezku priložena,
prilepi na močen papir ali karton. Ko se ti posuši, razstriži merila, ter jih
položi ali naberi tako, da vsako hitro najdeš. Če hočeš kaki vzorec v na-
ravno velikost prenesti, vzemi za to tisto merilo, ki ima toliko dolžine
kakor jo zahteva po vrhu telovnika vzeta mera **zgornje širine** na pol.
N. pr. Če naročnik meri okolu prsij 100 cm, na polovico torej 50 cm, porabi
palčico, ki ima na koncu št. 50. Če bi meril na polovico 40 cm vzemi
palčico s št. 40 i. t. d.

Vzorci prirejeni s prenaševalnimi merili so normalni vzorci in prija-
zo za zgornje širine od 40—50 cm. Za druge mere, posebno pa za debele osebe
treba je take vzorce seveda popraviti po vzetih merah, ali pa po pravilih
sorazmerne teorije.

Vzorci načrtujejo se po istem redu počenši od pričetnih črk A in E
(glej pod. 3. in 4.) kakor omenjam v I. Razlaganju tako, da se za točke in
črte vstavljajo vedno iste številke, kakršne so na vzorcu. Tim večje (daljše)
je torej merilna palčica, tim večji bode vzorec.

Pod. 1. in 2. Načrtovanje plohate suknje (sakó) na blagu in poimenovanje stavnih točk s črkami za konstrukcijo krojev po moji sorazmerno — jednotni metodi. To poimenovanje točk velja tudi za vse druge vzorce, ki niso zaznamovani s črkami.

Pod. 2.

Pod. 1.

Opomba za vse načrtovanja.

Poimenovanje $A-C$ pomeni mero hrbtne (dopasne) dolžine;
 $G-B$ mero polovice zgornje širine; $J-C$ mero spodnje širine;
 obe vzete po vrhu telovnika.

Tabela

za načrtovanje krojne konstrukcije pod. 3. in 4. po moji soraz-
 merno-jednotni metodi za **ravno** (normalno) postavbo života.

Zadnji del.

Dolgostne točke.

Širokostne točke.

$$A-B = \frac{1}{2} A-C$$

$$A-m = \frac{1}{4} * + 1$$

$$A-A_1 = \frac{1}{2} A-B$$

$$A_1-N = \frac{3}{4} * + 2$$

$$A-L_1 = \frac{1}{2} A-A_1$$

$$C-C_1 = \frac{1}{2} *$$

$$B-C = \frac{1}{2} A-C$$

Sprednji del.

$$E_1-L_1 = A-L_1$$

$$E_1-F = \frac{1}{3} *$$

$$E_1-l = \frac{1}{3} *$$

$$l-L = A_1-N$$

$$E_1-E = 1 *$$

$$E-G = 1 *$$

$$E-E_2 = B-C$$

$$E-d = \frac{1}{2} * \div 1$$

$$E_2-J = \frac{1}{2} J-C + 4$$

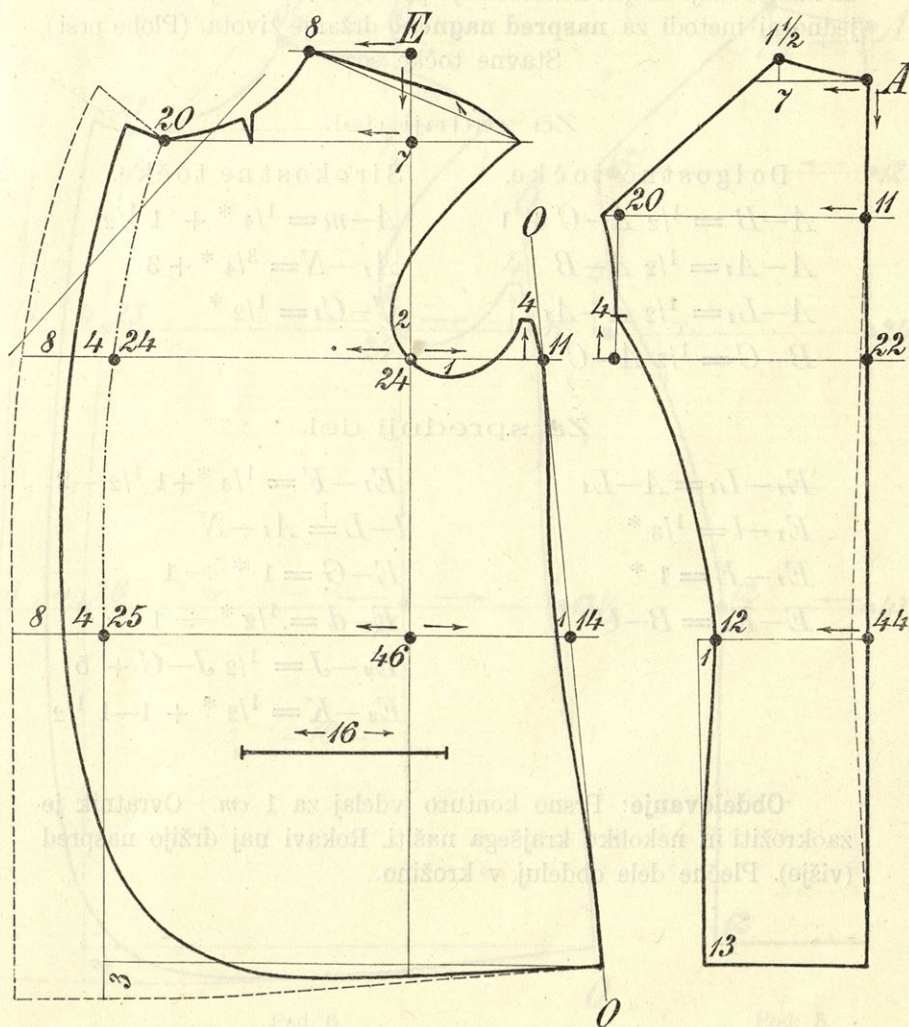
$$E_2-K = \frac{1}{2} * + 2$$

Obdelovanje: Prsno konturo vdelaj (vlikaj) za 2 cm. Ovratnik je nekoliko vlikati in ga gladko našiti. Rokavi naj držijo naravnost (v sredo stranskih žepov). Plečne dele obdelaj v neznatno krožino.

Pod. 3. in 4. Konstrukcija jedno in dvo vrstnega sakó za 48 cm zgornje širine, 42 cm spodnje širine in 44 cm hrbtne (dopasne) dolžine.

Normalno (ravno) držanje žvota.

(Prenaša se z merilnimi palčicami za srednje životne širine in normalne velikosti.)

Pod. 4.

Pod. 3.

Tabela

za načrtovanje krojne konstrukcije pod. 5 in 6. po moji sorazmerno-jednotni metodi za **naspred nagneno** držanje života. (Plohe prsi.)

Stavne točke so:

Za zadnji del.

Dolgostne točke.

$$A-B = \frac{1}{2} A-C + 1$$

$$A-A_1 = \frac{1}{2} A-B$$

$$A-L_1 = \frac{1}{2} A-A_1$$

$$B-C = \frac{1}{2} A-C$$

Širokostne točke.

$$A-m = \frac{1}{4} * + 1 \frac{1}{2}$$

$$A_1-N = \frac{3}{4} * + 3$$

$$C-C_1 = \frac{1}{2} *$$

Za sprednji del.

$$E_1-L_1 = A-L_1$$

$$E_1-l = \frac{1}{3} *$$

$$E_1-E = 1 *$$

$$E-E_1 = B-C$$

$$E_1-F = \frac{1}{3} * + 1 \frac{1}{2} - 2$$

$$l-L = A_1-N$$

$$E-G = 1 * \div 1$$

$$E-d = \frac{1}{2} * \div 1$$

$$E_2-J = \frac{1}{2} J-C + 5$$

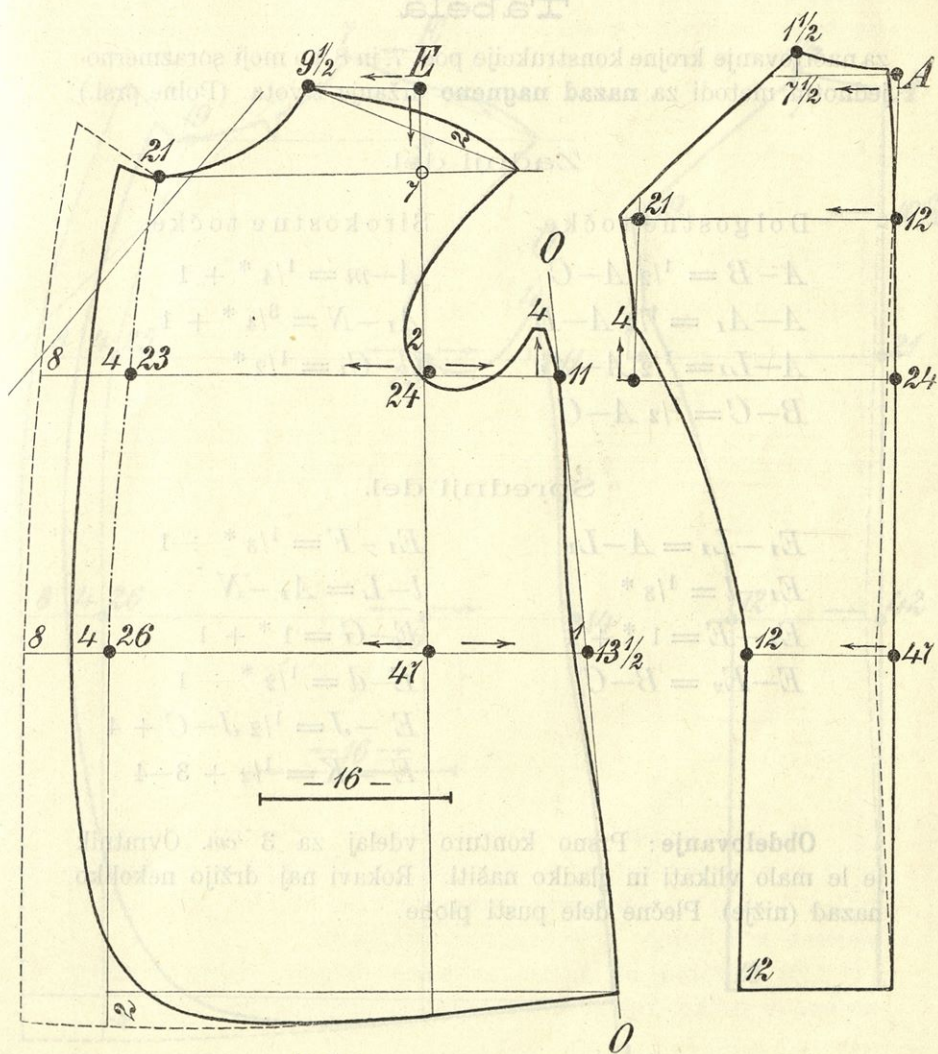
$$E_2-K = \frac{1}{2} * + 1 - 1 \frac{1}{2}$$

Obdelovanje: Prsno konturo vdelaž za 1 cm. Ovratnik je zaokrožiti in nekoliko krajšega našiti. Rokavi naj držijo naspred (višje). Plečne dele obdeluj v krožino.

Pod. 5. in 6. Konstrukcija jedno in dvovrstnega sakó za 48 *cm* zgornje širine, 42 *cm* spodnje širine in 47 *cm* hrbtné (dopasne) dolžine.

Naspred nagneno držanje života.

(Prenaša se z merilnimi palčicami za srednje životne širine in normalne velikosti.)

Pod. 6.

Pod. 5.

Tabela

za načrtovanje krojne konstrukcije pod 7. in 8. po moji sorazmerno-jednotni metodi za **nazad nagneno** držanje života. (Polne prsi.)

Zadnji del.

Dolgostne točke.

$$A-B = \frac{1}{2} A-C$$

$$A-A_1 = \frac{1}{2} A-B$$

$$A-L_1 = \frac{1}{2} A-A_1$$

$$B-C = \frac{1}{2} A-C$$

Širokostne točke.

$$A-m = \frac{1}{4} * + 1$$

$$A_1-N = \frac{3}{4} * + 1$$

$$C-C_1 = \frac{1}{2} *$$

Sprednji del.

$$E_1-L_1 = A-L_1$$

$$E_1-l = \frac{1}{3} *$$

$$E_1-E = 1 * + 1$$

$$E-E_2 = B-C$$

$$E_1-F = \frac{1}{3} * \div 1$$

$$l-L = A_1-N$$

$$E-G = 1 * + 1$$

$$E-d = \frac{1}{2} * \div 1$$

$$E-J = \frac{1}{2} J-C + 4$$

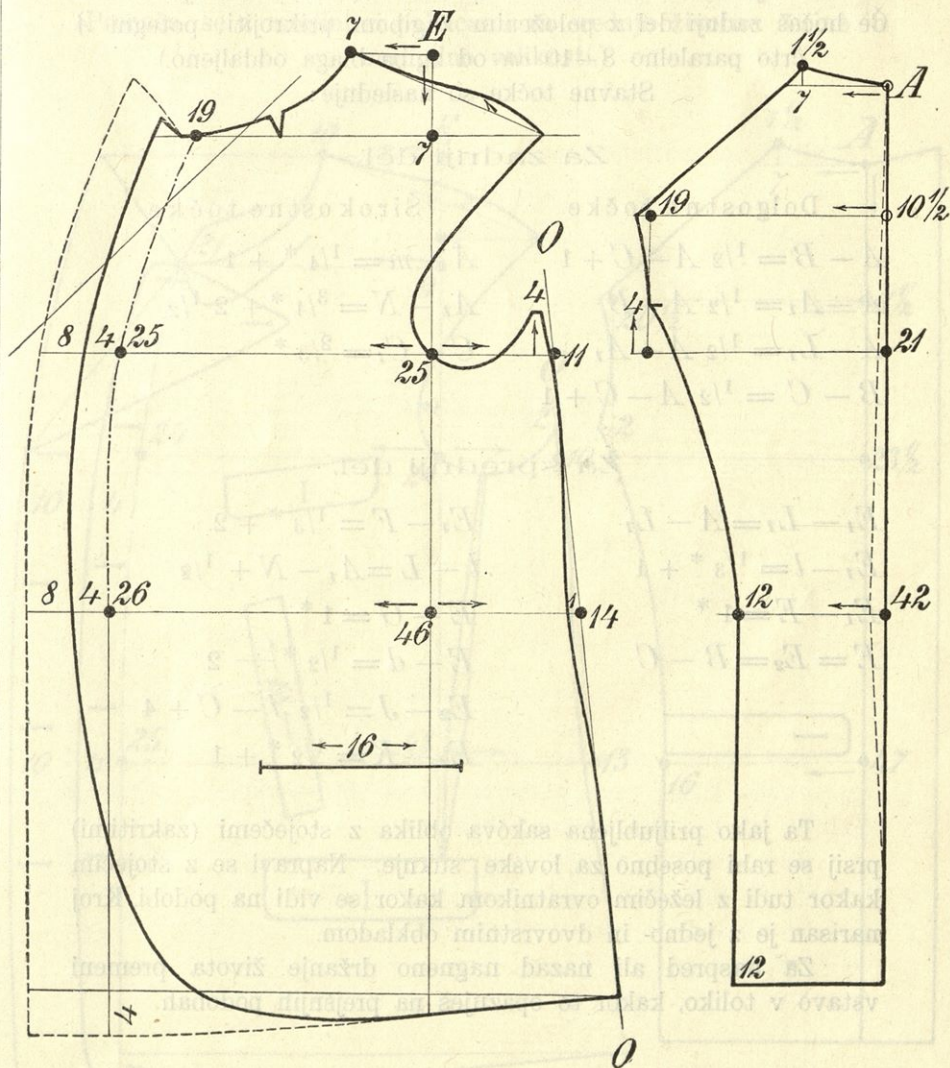
$$E-K = \frac{1}{2} + 3-4$$

Obdelovanje: Prsno konturo vdelaž za 3 cm. Ovratnik je le malo vlikati in gladko našiti. Rokavi naj držijo nekoliko nazad (nižje). Plečne dele pusti plohe.

Pod. 7. in 8. Konstrukcija jedno in dvovrstnega sakó za 48 cm zgornje širine, 42 cm spodnje širine in 42 cm hrbtne (dopasne) dolžine.

Nazad nagneno držanje života.

(Prenaša se z merilnimi palčicami za srednje životne širine in normalne velikosti.)

Pod. 8.

Pod. 7.

Tabela

(za načrtovanje krojne konstrukcije pod. 9. in 10. po moji so-razmerno-jednotni metodi za normalno (ravno) držanje života. Če hočeš zadnji del z položenim zagibom prikrojiti, potegni A črto paralelno 8—10 cm od zgiba blaga oddaljeno.)

Stavne točke so naslednje:

Za zadnji del.

Dolgostne točke.

Širokostne točke.

$$A - B = \frac{1}{2} A - C + 1$$

$$A - m = \frac{1}{4} * + 1$$

$$A - A_1 = \frac{1}{2} A - B$$

$$A_1 - N = \frac{3}{4} * + 2 \frac{1}{2}$$

$$A - L_1 = \frac{1}{2} A - A_1$$

$$C - C_1 = \frac{2}{3} *$$

$$B - C = \frac{1}{2} A - C + 1$$

Za sprednji del.

$$E_1 - L_1 = A - L_1$$

$$E_1 - F = \frac{1}{3} * + 2$$

$$E_1 - l = \frac{1}{3} * + 1$$

$$l - L = A_1 - N + \frac{1}{2}$$

$$E_1 - E = 1 *$$

$$E - G = 1 *$$

$$E = E_2 = B - C$$

$$E - d = \frac{1}{2} * \div 2$$

$$E_2 - J = \frac{1}{2} J - C + 4$$

$$E_2 - K = \frac{1}{2} * + 1$$

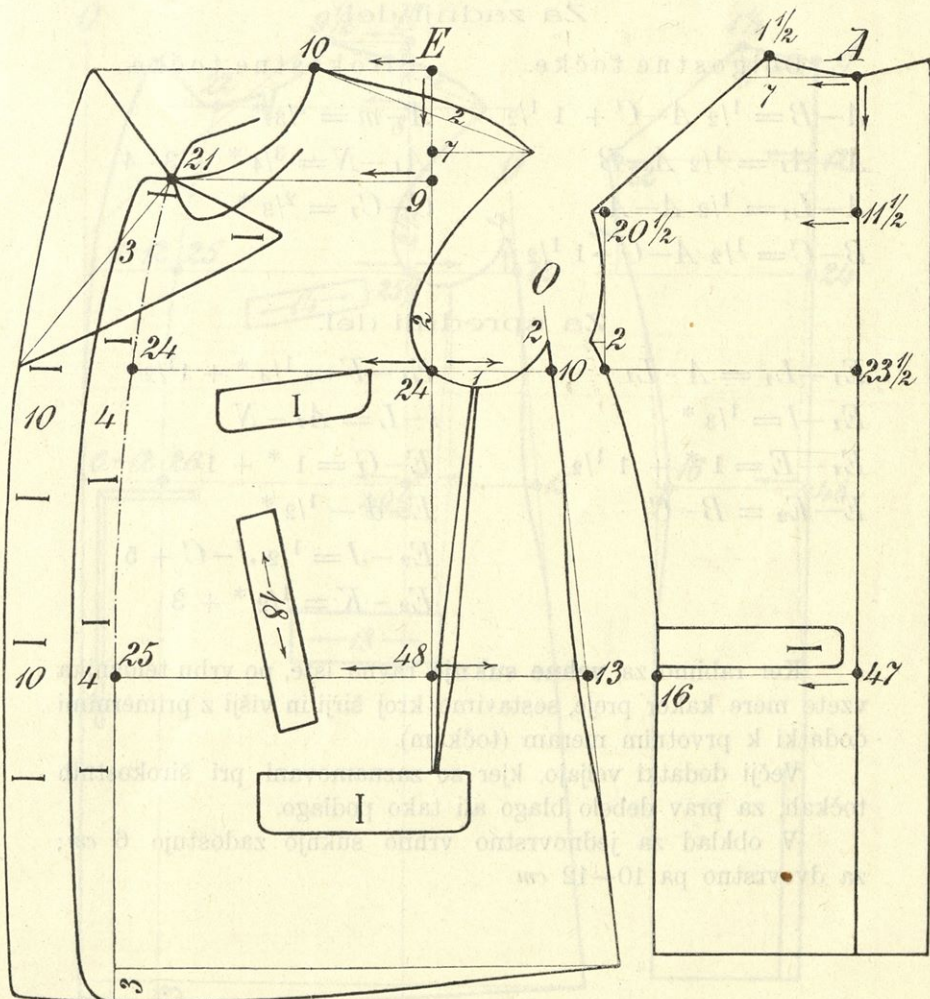
Ta jako priljubljena sakóva oblika z stoječemi (zakritimi) prsij se rabi posebno za lovske suknje. Napravi se z stoječim kakor tudi z ležečim ovratnikom, kakor se vidi na podobi. Kroj narisán je z jedno- in dvovrstnim obkladom.

Za naspred ali nazad nagneno držanje života premeni vstavó v toliko, kakor to opazuješ na prejšnjih podobah.

Pod. 9. in 10. Konstrukcija jedno in dvovrstnega sakó z **stoječimi (zakritimi) prsij.** (Lovska oblika suknje z položenim zagibom, in z sponami) za 48 cm zgornje širine, 42 cm spodnje širine in 45 cm hrbtne (dopasne) dolžine.

Normalno (ravno) držanje žvota.

(Prenaša se z merilnimi palčicami za srednje životne širine in normalne velikosti.)

Pod. 10.

Pod. 9.

Tabela

za načrtovanje krojne konstrukcije pod. 11. in 12. po moji so-
razmerno-jednotni metodi za **normalno** (ravno) držanje života.

Stavne točke so:

Za zadnji del.

Dolgostne točke.

Širokostne točke.

$$A-B = \frac{1}{2} A-C + 1 \frac{1}{2}$$

$$A-m = \frac{1}{3} *$$

$$A-A_1 = \frac{1}{2} A-B$$

$$A_1-N = \frac{3}{4} * + 3-4$$

$$A-L_1 = \frac{1}{2} A-A_1$$

$$C-C_1 = \frac{2}{3} *$$

$$B-C = \frac{1}{2} A-C + 1 \frac{1}{2}$$

Za sprednji del.

$$E_1-L_1 = A-L_1$$

$$E_1-F = \frac{1}{3} * + 1 \frac{1}{2}$$

$$E_1-l = \frac{1}{3} *$$

$$l-L = A_1-N$$

$$E_1-E = 1 * + 1 \frac{1}{2}$$

$$E-G = 1 * + 1$$

$$E-E_2 = B-C$$

$$E-d = \frac{1}{2} *$$

$$E_2-J = \frac{1}{2} J-C + 5$$

$$E_2-K = \frac{1}{2} * + 3$$

Ker rabimo za **vrhne suknje** ravno iste, po vrhu telovnika
vzete mere kakor preje, sestavimo kraj širji in višji z primernimi
dodatki k prvotnim meram (točkam).

Večji dodatki veljajo, kjer so zaznamovani pri širokostnih
točkah, za prav debelo blago ali tako podlago.

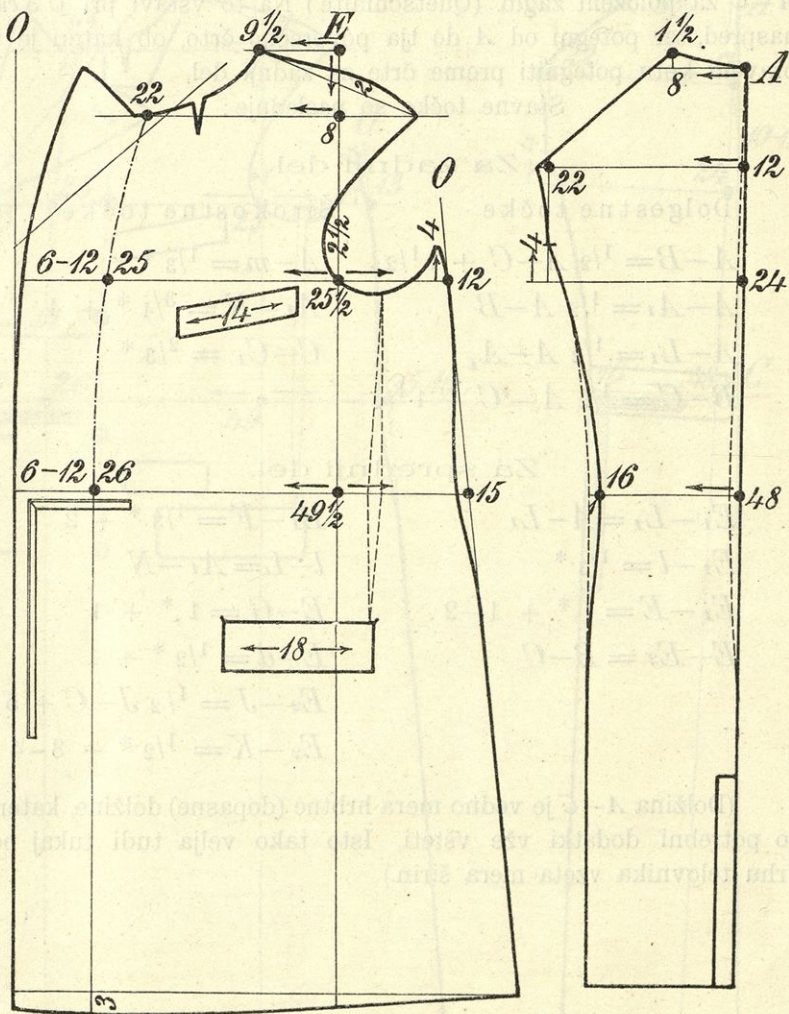
V obklad za jednovrstno vrhno suknjo zadostuje 6 cm;
za dvovrstno pa 10—12 cm.

Pod. 11. in 12. Konstrukcija **vrhne suknje** za 48 cm zgornje širine; 42 cm spodnje širine in 45 cm hrbtne (dopasne) dolžine.

Mere po vrhu telovnika vzete.

Normalno (ravno) držanje žvota.

(Merilne palčice za prenašanje tega, in tudi še sledečih vzorcev, naj imajo isto dolžino, katero zahteva po vrhu telovnika vzeta mera, ker so potrebni dodatki za večjo širino pri vseh točkah vže vračunjeni.)

Pod. 12.

Pod. 11.

Tabela

za načrtovanje krojne konstrukcije pod. 13. in 14. po moji so-
razmerno-jednotni metodi.

Najprvo potegni 10–12 cm od zgiba blaga oddaljeno črto $A-C$ za položeni zagib. (Quetschfalte.) Na to vstavi pri C 3 cm naspred, ter potegni od A do tja povprečno črto, ob kateri je v pravem kotu potegniti preme črte za zadnji del.

Stavne točke so naslednje:

Za zadnji del.

Dolgostne točke.

Širokostne točke

$$A-B = \frac{1}{2} A-C + 1\frac{1}{2}$$

$$A-m = \frac{1}{3} *$$

$$A-A_1 = \frac{1}{2} A-B$$

$$A_1-N = \frac{3}{4} * + 4$$

$$A-L_1 = \frac{1}{2} A-A_1$$

$$C-C_1 = \frac{2}{3} *$$

$$B-C = \frac{1}{2} A-C + 1\frac{1}{2}$$

Za sprednji del.

$$E_1-L_1 = A-L_1$$

$$E_1-F = \frac{1}{3} * + 2$$

$$E_1-l = \frac{1}{3} *$$

$$l-L = A_1-N$$

$$E_1-E = 1 * + 1-2$$

$$E-G = 1 * + 1$$

$$E-E_2 = B-C$$

$$E-d = \frac{1}{2} * + 1$$

$$E_2-J = \frac{1}{2} J-C + 5$$

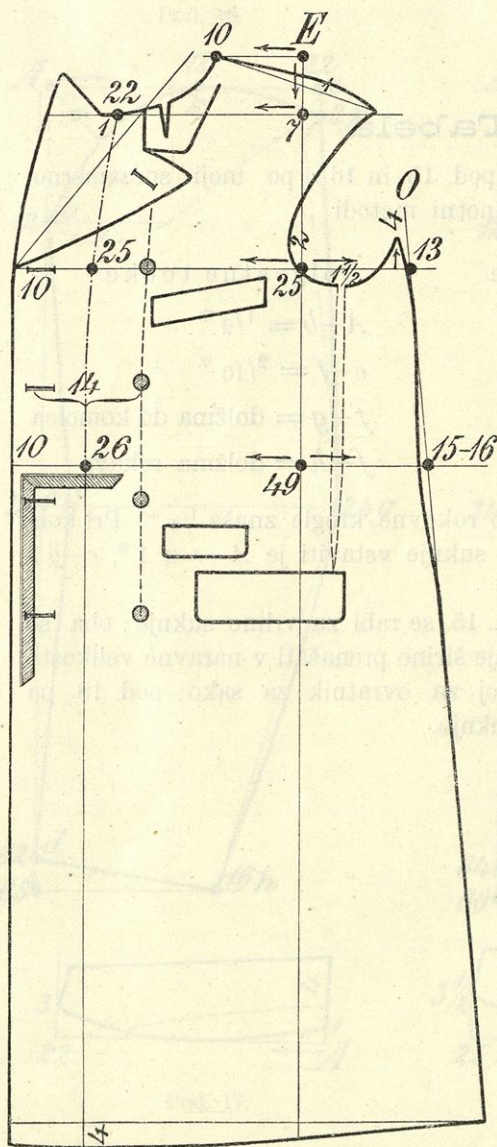
$$E_2-K = \frac{1}{2} * + 3-4$$

(Dolžina $A-C$ je vedno mera hrbtna (dopasne) dolžine, kateri so potrebni dodatki vže všteti. Isto tako velja tudi tukaj po vrhu telovnika vzeta mera širin.)

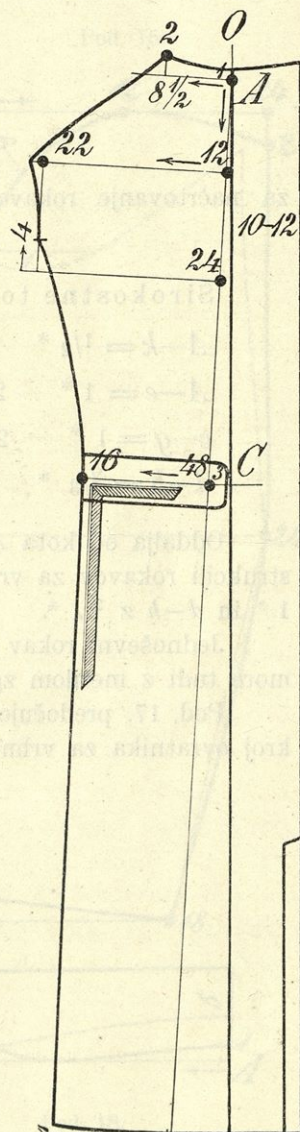
Pod. 13. in 14. Konstrukcija dvovrstnega plašča (menčikov) za 48 cm zgornje širine; 42 cm spodnje širine in 45 cm hrbtne (dopasne) dolžine.

Normalno (ravno) držanje.

(Prenaša se z merilnimi palčicami za srednje životne širine in normalne velikosti. Za jako debelo blago ali tako podlago porabiti se sme za 1–2 cm večje merilo, kakor za navadno blago.)

Pod. 14.

Pod. 13.

Tabela

za načrtovanje rokavov (pod. 15. in 16.) po moji sorazmerno-jednotni metodi.

Širokostne točke.

$$A-k = 1/2 *$$

$$A-e = 1 * \div 2$$

$$c-g = 1 * \div 2$$

$$d-h = 2/3 *$$

Dolgostne točke.

$$A-b = 1/2 *$$

$$e-f = 2/10 *$$

$$f-g = \text{dolžina do komolca}$$

$$f-h = \text{dolžina rokava}$$

Oddalja od kota A do rokavne krogle znaša $1/4 *$. Pri konstrukciji rokavov za vrhne suknje vstaviti je $A-e$ z $1 *$; $c-g$ z $1 *$ in $d-h$ z $3/4 *$.

Jednoševni rokav pod. 15. se rabi za vrhne suknje; oba se more tudi z merilom zgornje širine prenašati v naravne velikosti.

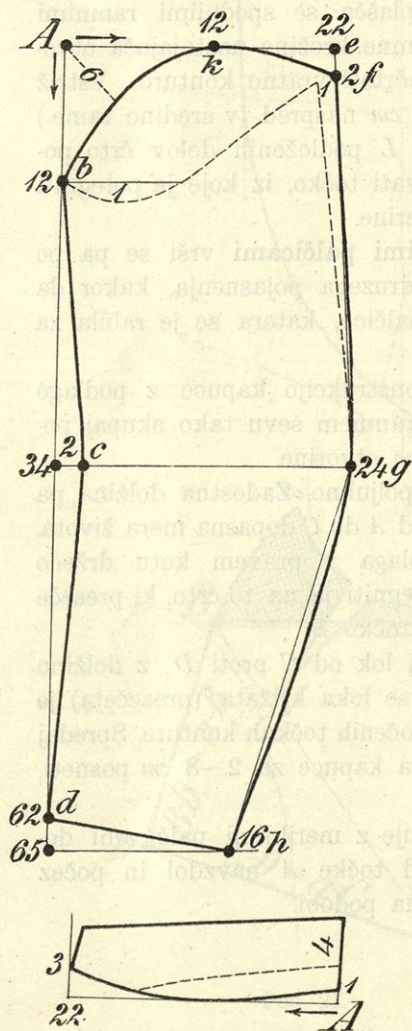
Pod. 17. predločuje kraj za ovratnik za sako; pod. 18. pa kraj ovratnika za vrhno suknjo.

Pod. 15.—18. Konstrukcija rokavov in ovratnikov.

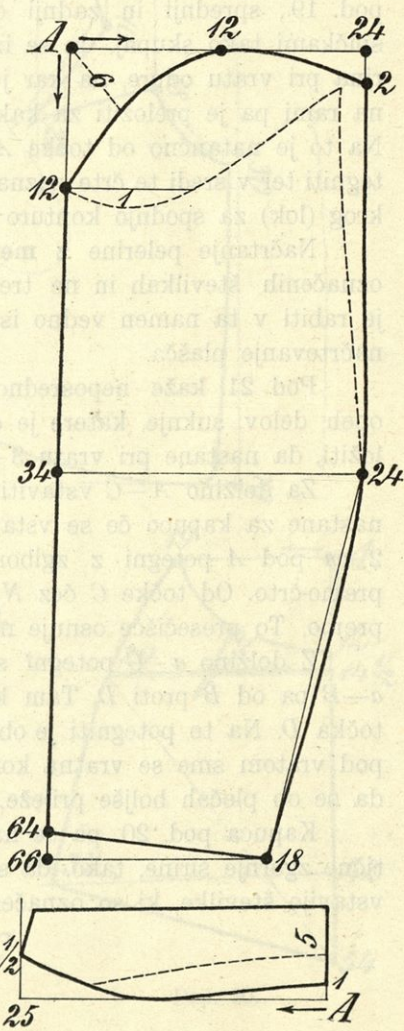
(Prenaša se z merilnimi palčicami zgornje širine v naravno velikost. Pod 16. predločuje dvoševni rokav, kateremu je spredaj dodati 3—4 cm za zagib v spodnji rokav. Pod 15. pa kaže jednoševni rokav, pri katerem leži blago ob konturi sprednega ševa v zgibu.

Pod. 16.

Pod. 15.

Pod. 17.

Pod. 18.

Razlaganje

kako je načrtovati kroje za pelerine in kapuce. Pod. 19., 20. in 21.

Za neposredno konstrukcijo **pelerine** položiti je kakor kaže pod. 19., sprednji in zadnji del plašča sè spodnjimi ramnimi špičkami tako skupaj, da se iz ramne krožine nastajajoča otvorina pri vratu odpre, na kar je občrtati vratno konturo. Vstriž na rami pa je preložiti za kake 2 cm naspred (v sredino rame.) Na to je natančno od točke *A* do *L* podloženih delov črto potegniti ter v sredi te črte zaznamovati točko, iz koje je potegniti krog (lok) za spodnjo konturo pelerine.

Načrtanje pelerine z **merilnimi palčicami** vrši se pa po označenih številkah in ne treba drugega pojasnenja, kakor da je rabiti v ta namen vedno isto palčico, katera se je rabila za načrtovanje plašča.

Pod. 21. kaže neposredno konstrukcijo kapuce z podlago obeh delov suknje, katere je ob ramnem ševu tako skupaj položiti, da nastane pri vratu 3—4 cm otvorine.

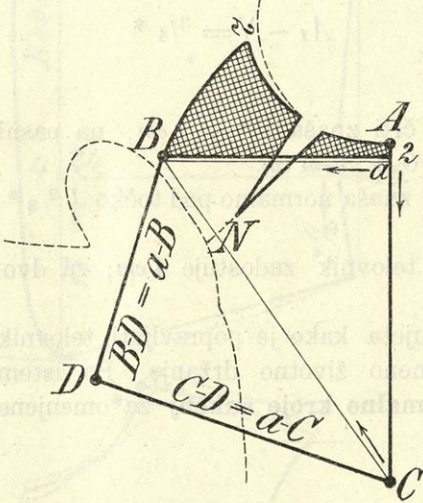
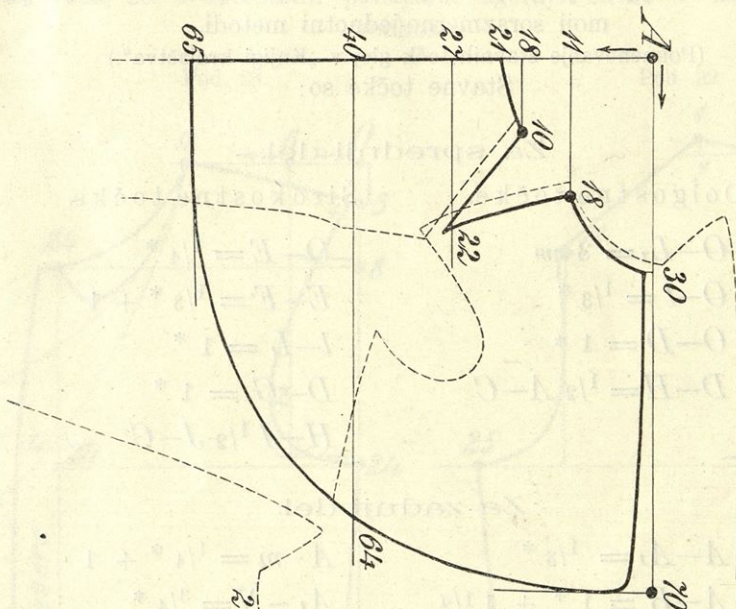
Za dolžino *A—C* vstaviti je poljubno. Zadostna dolžina pa nastane za kapuco če se vstavi od *A* do *C* dopasna mera života. 2 cm pod *A* potegni z zgibom blaga v pravem kotu držečo premo-črto. Od točke *C* čez *N* potegniti je na to črto, ki preseče premo. To presečišče osnuje nam točko *B*.

Z dolžino *a—C* potegni sedaj lok od *C* proti *D*; z dolžino *a—B* pa od *B* proti *D*. Tam kjer se loka križata (presečeta) je točka *D*. Na to potegniti je ob določenih točkah konture. Spredaj pod vratom sme se vratna kontura kapuce za 2—3 cm posneti, da se ob plečah boljše prilježe.

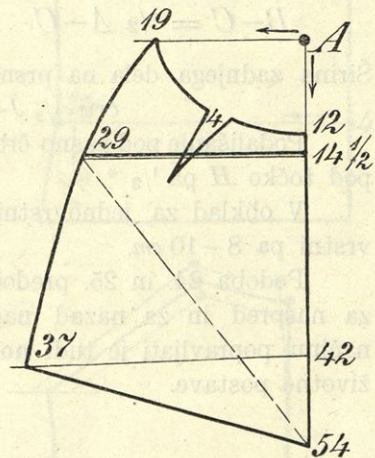
Kapuca pod. 20. pa se načrtuje z merilnimi palčicami dotične zgornje širine, tako, da se od točke *A* navzdol in počez vstavijo številke, ki so označene na podobi.

Pod. 19.—21. Konstrukcija pelerine in kapuce.
(Prenaša se z merilnimi palčicami po meri zgornje širine.)

Pod. 19.

Pod. 21.

Pod. 20.

Tabela

za načrtovanje krojne konstrukcije **telovnika** pod. 22. in 23. po moji sorazmerno-jednotni metodi.

(Poimenovanje stavnih točk glej v „Knjigi krojaštva“.)

Stavne točke so:

Za sprednji del.

Dolgostne točke.

Širokostne točke.

$$O-L_1 = 3 \text{ cm}$$

$$O-E = \frac{1}{4} *$$

$$O-l = \frac{1}{3} *$$

$$E-F = \frac{1}{3} * + 1$$

$$O-D = 1 *$$

$$l-L = 1 *$$

$$D-H = \frac{1}{2} A-C$$

$$D-G = 1 *$$

$$H-J \frac{1}{2} J-C$$

Za zadnji del.

$$A-A_1 = \frac{1}{3} *$$

$$A-m = \frac{1}{4} * + 1$$

$$A-B = 1 * + 1 \frac{1}{2}$$

$$A_1-N = \frac{3}{4} *$$

$$B-C = \frac{1}{2} A-C$$

Širina zadnjega dela na prsni črti znaša $1 * + 1 \text{ cm}$; na pasni črti $\frac{1}{2} J-C + 3-4 \text{ cm}$.

Podaljšanje pod pasno črto znaša normalno pod točko $J \frac{2}{3} *$ pod točko H pa $\frac{1}{3} *$.

V obklad za jednovrstni telovnik zadostuje 4 cm ; za dvo-vrstni pa $8-10 \text{ cm}$.

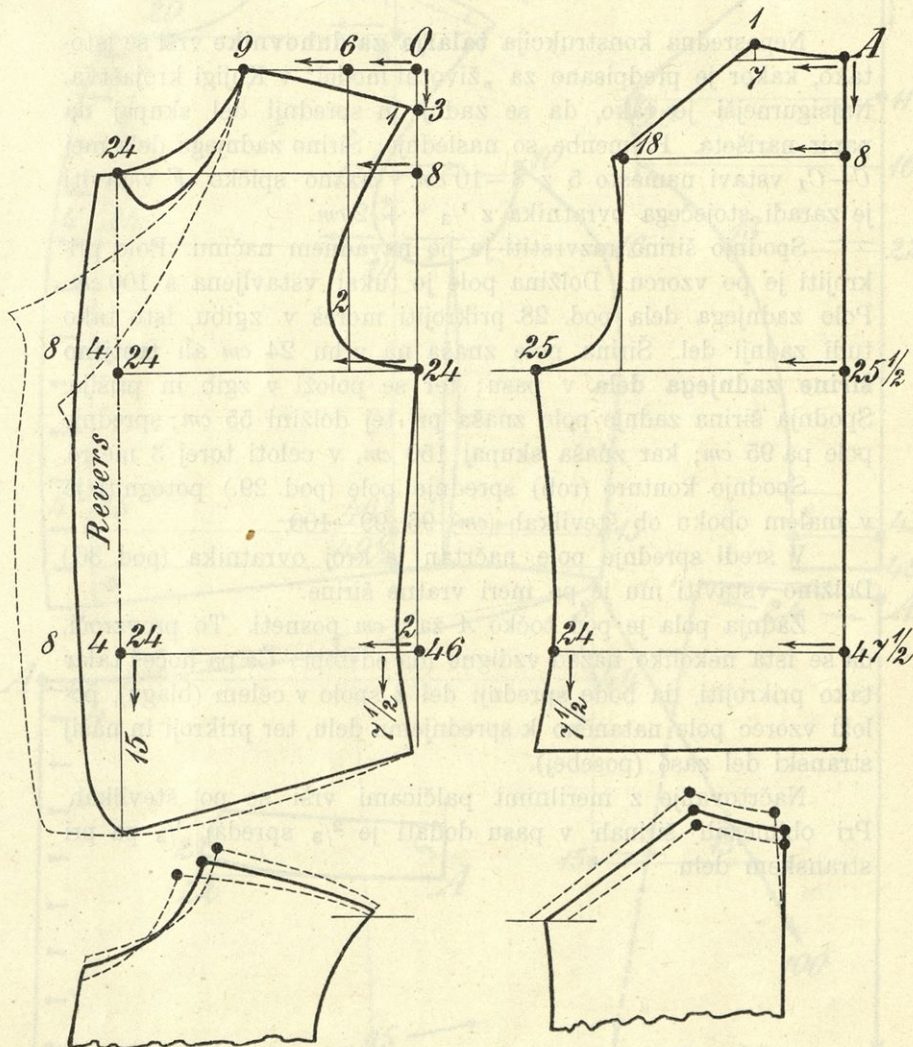
Podoba 24. in 25. predočujeta kako je popravljati telovnik za naspred in za nazad nagneno živотно držanje. Po istem načinu popravljati je tudi **normalne kroje sukenj** za omenjene životne postave.

Pod. 22—25. Konstrukcija jedno- in dvovrstnega **telovnika** za 48 cm zgornje širine; 42 cm spodnje širine in 44 cm hrbtne dolžine. Podoba 24. in 25. Poprava za napred in nazad nagneno držanje žvota.

(Prenaša se z merilnimi palčicami zgornje širine v naravno velikost.)

Pod. 23.

Pod. 22.

Razlaganje

kako je načrtovati krojne vzorce pod. 26.—30. po moji sorazmerno-jednotni metodi.

Neposredna konstrukcija **talárja za duhovnike** vrši se isto-tako, kakor je predpisano za „životni model“ v Knjigi krojaštva. Najsigurnejši je tako, da se zadnji in sprednji del skupaj na papir narišeta. Premembe so naslednje: Širino zadnjega dela mej $C-C_1$ vstavi namesto 5 z 8—10 cm. Vratno spičko F vstaviti je zaradi stoječega ovratnika z $\frac{1}{3} * + 2$ cm.

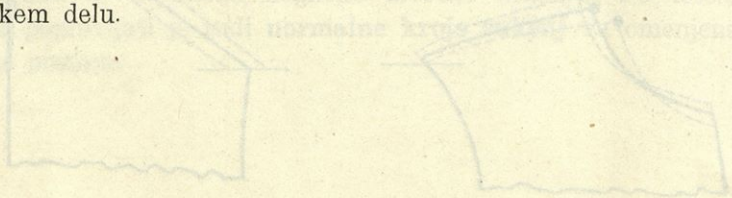
Spodnjo širino razvrstiti je po navadnem načinu. Pole pri-krojiti je po vzorcu. Dolžina pole je tukaj vstavljena s 100 cm. Polo zadnjega dela pod. 28. prikrojiti moreš v zgibu, isto tako tudi zadnji del. Širina pole znaša na vrhu 24 cm ali **tretjino širine zadnjega dela** v pasu; ter se položi v zgib in prišije. Spodnja širina zadnje pole znaša pri tej dolžini 55 cm; sprednje pole pa 95 cm; kar znaša skupaj 150 cm, v celoti torej 3 metre.

Spodnjo konturo (rob) sprednje pole (pod. 29.) potegniti je v malem oboku ob številkah (cm) 96, 99—100.

V sredi sprednje pole načrtan je kraj ovratnika (pod. 30.) Dolžino vstaviti mu je po meri vratne širine.

Zadnja pola je pod točko A za 1 cm posneti. To provzroči, da se ista nekoliko nazad vzdigne (da odstopi.) Če pa hočeš talar tako prikrojiti, da bode sprednji del z spolo v celem (blagu), položi vzorec pole natančno k sprednjemu delu, ter prikroji in našij stranski del zasé (posebej).

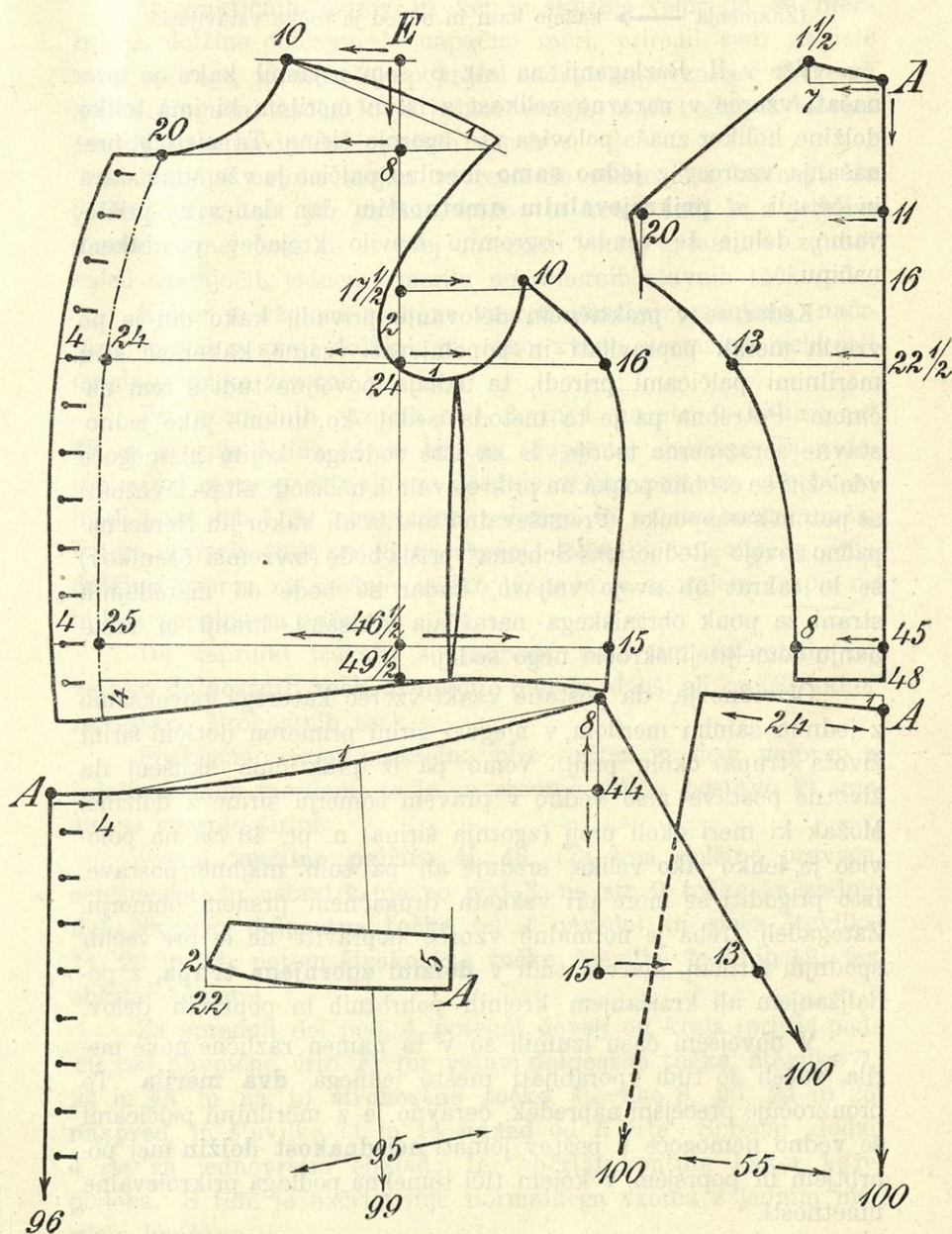
Načrtovanje z merilnimi palčicami vrši se po številkah. Pri obilnejših širinah v pasu dodati je $\frac{2}{3}$ spredaj, $\frac{1}{3}$ pa pri stranskem delu.

Podobe 26.—30. Konstrukcija **talarja duhovnikov** z položenim zagibom na zadnji poli, za 48 cm zgornje širine; 42 cm spodnje širine in 45 cm hrbtnne (dopasne) dolžine. Rokav zato glej pod. 16. (Prenaša se z merilnimi palčicami za srednje životne širine in normalne velikosti.)

Pod. 27.

Pod. 26.

Pod. 29.

Pod. 30.

Pod. 28.

Navod

o uporabi dveh merilnih palčič za prenašanje krojnih vzorcev.

(Znamenja $\longrightarrow$ kažejo kam in odkod je točke vstavljati.)

Vže v II. Razlaganji na str. 6. sem pojasnil kako je prenašati vzorce v naravno velikost z istim merilom ki ima toliko dolžine, kolikor znaša polovica vse zgornje širine. Ta metoda prenašanja vzorcev z **jedno samo** merilno palčico je vže silno stara in četudi jo **prikrojevalnim umetnostim** dan danes ne prištevamo, deluje še vendar ogromno število krojačev po takem načinu.

Kedor se v praktičnem delovanju privadi, kako mu je po vzetih merah popravljati in popolnjevati vzorce, kakeršne si z merilnimi palčicami priredi, ta izhaja povoljno tudi s tem načinom. Potrebna pa je ta metoda sedaj, ko imamo jako jednostavne sorazmerne teorije, le za iste sodruge, kojim ni mogoče vdeležiti se osobno pouka na prikrojevalnih učiliščih, ali pa izvežbati se potom samopouka. Prenaševalna merila ali kakor jih Nemci napačno zovejo „Reductions-Schema“ prišla bodo (izvzemši časnikov) še le takrat ob svojo veljavo, kadar se bode od merodajnih strani za pouk obrtniškega naraščaja v risanji, branji in računanju temeljiteji skrbelo nego sedaj.

Očividno je, da postane vsaki vzorec katerega povekšamo z jednim samim merilom, v njegovi širini primeren dotični širini života (trupa) okolu prsij. Vemo pa iz praktičnih skušenj da životne postave niso vedno v pravem somerju širine z dolžino. Možak ki meri okoli prsij (zgornja širina) n. pr. 48 cm na polovico je, lahko jako velike, srednje ali pa tudi majhne postave. Isto prigoditi se more pri vsakem drugačnem prsnem obmerju. Zategadelj treba je normalne vzorce popraviti ne le pri večjih spodnjih širinah, marveč tudi v **dolžini zgornjega trupa**, z podaljšanjem ali krajšanjem krojnih pohrbtnih in poprsnih delov.

V novejšem času izumili so v ta namen različne nove merila, začeli so tudi vporabljati mesto jednega, **dva merila**. To prouzročuje precejšnji napredek, čeravno je z merilnimi palčicami še vedno nemogoče v pošte v jemati **nejednakost dolžin** mej pohrbtjem in poprsjem, v kojem tiči temeljna podlaga prikrojevalne umetnosti.

Modni časniki „Evropske modne akademije v Draždanah“ prinašajo vže nekaj let modne vzorce na podlagi dveh prenaševalnih meril. Meriti mora prirojevalec posebno natančno hrbtno dolžino (do pasu), ter vporabiti za dolgostne točke merilo hrbtne dolžine.

Iz praktičnih ozirov in ker iz skušnje vem, da se mera hrbtne dolžine običajno še napačno meri, priredil sem za iste moje sodruge, ki se hočejo poprijeti načrtovanja vzorcev z dvema merili drugačni način, ki je jednostavnejši, in jih bode pri dobrem prevdarku privedil do izvrstnih vspehov.

Zato pa ostane mojim vzorcem še vedno ista lastnost, da je moč prenašati jih tistimu, kedor to hoče, **tudi le z jednim merilom**; mej tem, ko so prej omenjeni vzorci to lastnost zgubili vsled nastajočih, jednemu merilu neprimernih stavnih točk (pik).

Kakor je vže pri vsakem vzorcu posebej omenjeno, načrtani so vsi **v svoji dolžini** za tako zvane normalne velikosti (srednjo velike životne postave.)

Pri normalnih vzorcih pod. 3. in 4. na str. 9. vidimo pri 48 cm zgornje širine 44 cm hrbtne (dopasne) dolžine. Ta zadoštuje (pri ravnem držanju) za srednjo veliko postavo. Če bi pa imeli pred seboj še nenavadno velicega in pa majhnega moža, katera bi imela tudi po 48 cm zgornje širine je vmevno, da jima **dolžina** vzorca za srednje veliko postavo, v zgornjem trupu ne bi bila popolnoma primerna.

Tej nepriliki izogniti se moremo pa s tem, da rabimo za vstavo **dolgostnih točk drugačno merilo** (daljši ali krajši) kakor za vstavo širokostnih točk.

Poskusimo torej praktično oba načina in sicer najprvo z jednim samim merilom, to je za srednjo veliko postavo ki ima 48 cm zgornje širine.

Vzemi **merilno palčičo št. 48**, (Ta ima dolžine pravega centimetra) in vstavi ž njo po pod. 3. na str. 9. točke za zadnji del. Najprvo **dolgostne točke** od 4 navzdol in sicer številke 11, 22 in 44; potem **širokostne točke**, številke 7, 20 in 12; ter obertaj konture.

Za sprednji del pod. 4. potegni dovelj od kraja (pri tej pod. 29. cm) navpično črto *E*; ter vstavi **dolgostne točke**, številke 7, 24 in 46, in na to **širokostne točke**, številke 8, 20, 24 in 25 **naspred**, in številke 11 in 14 **nazad** od *E* črte. Spredaj dodaj 4 cm za jednovrstni obklad; ter obertaj konture kakor kaže podoba. S tem je načrtovanje normalnega vzorca z jednim merilom končano.

Sedaj pa poišči še **palčico s št. 50**, ter vstavi ž njo **vse dolgostne točke**; s palčico št. 48 pa vse širokostne točke zadnjega in sprednjega dela in našel bodeš, da je ta vzorec **z jednako širino prejšnega**, od pasne črte navzgor približno za 2 cm daljši, oziroma višji postal. Da bode za veliko postavo primernejši je očitno.

Poskusi sedaj še vstavo za manjši postavo s tem, da vstaviš vse dolgostne točke zadnjega in sprednjega dela z merilom št. 47; širokostne pa zopet z merilom št. 48. Ta vzorec bode v zgorenjem delu približno za 1 cm krajši; majši postavi torej primernejši.

Da izbiranje merilnih palčic olajšam priredil sem na str. 31. **posebno tabelo**. Tam najdeš pri 10 različnih zgornjih širinah označeno po troje merilnih palčic in sicer, za velike, srednje velike (normalne) majhne životne postave. Na omenjeni tabeli opaziš da se nekatera dolgostna merila tudi pri srednje velikih postavah ne strinjajo z onim, katere moraš rabiti za širine. Vzrok je temu, da se dolgostne točke le v malokaterih slučajih strinjajo z širokostnimi in to dokazuje najjasneje, nepopolnost prenašanja z jednim samim merilom.

Za zgornje širine 51, 49, 47, 45, 43, 41, 39, 37, 35 ki v tabeli niso označene, vzemi **za širine** vedno isto merilo, ki se strinja s temi merami; **za dolžino** pa ravno iste, kakor so označene za 52, 50 itd.

Ako bi hotel kako suknjo jako obilno prikrojiti, ali pa z debelega blaga, ki ima dobiti še debelo podlago, vzeti smeš za vse točke za jedno številko daljše merilo kakor po navadi. To popolnoma zadostuje, če je mera zgornje širine pravilna.

Najsigurnejše prikrojevanje izvrši se pa po sorazmerni teoriji s podlago vzetih mer. Zato priporočam slehernemu sodruhu marljivo proučevanje moje „**Knjige krojaštva**“. Vem sicer, da je samopouk iz knjig težaven; mnogo zato ker razna poimenovanja vsakomur še niso znane, mnogo pa tudi zato, ker manjka vstrajnosti. Kedor knjigo šele pregleda ne more še zahtevati, da bi jo vže razumil. Takih učnih knjig tudi drugi narodi nimajo. Če bodo pa moji sorojaki tako vstrajni pri proučevanju kakor sem moral biti jaz pri sestavi slovenskih knjig, jim pa uspeh ne bode izostal!

Tabela
za uporabo dvojnih merilnih palčič.

Zgornja širina	Životna postava	Merilna palčica za	
		širokostne točke št.	dolgotne točke št.
52	velika	52	52
	srednja vel.		51
	majhna		50
50	velika	50	51
	srednja vel.		50
	majhna		49
48	velika	48	50
	srednja vel.		48
	majhna		47
46	velika	46	47
	srednja vel.		46
	majhna		45
44	velika	44	46
	srednja vel.		45
	majhna		44
42	velika	42	45
	srednja vel.		44
	majhna		43
40	velika	40	43
	srednja vel.		42
	majhna		41
38	velika	38	41
	srednja vel.		40
	majhna		39
36	velika	36	38
	srednja vel.		37
	majhna		36
34	velika	34	35
	srednja vel.		34
	majhna		33

Vsem krojačem in šiviljam,

ki se hočejo v umetnosti prikrojevanja temeljito poučiti, priporočam svoje sledeče, odlikovane in cene knjige za samopouk v prikrojevanji.

„Knjiga krojaštva“.

Način prikrojevalne umetnosti po sorazmerni teoriji. Za samopouk in za podlago pri šolskem pouku, spisal in izdal **M. Kunc**, krojaški mojster v Ljubljani. Z 10 tabelami in 50 izvirnimi vzorci, merilno tabelo in s slovarčkom za krojaško obrt.

Cena gld 3.—.

Izvod iz vsebine te knjige:

I. O teoriji sorazmerne metode za prikrojevanje. V. Konstrukcija osnovnega načrta. VII. Risanje kontur životnega modela. VIII. Konstrukcija za sakó. IX. Konstrukcija pol za životne suknje. XIII. Konstrukcija rokavov. XIV. Konstrukcija životne suknje za životne in debele osebe. XVI. Konstrukcija telovnika. XVII. Konstrukcija službene in gala suknje za uradniško uniformo. XVIII. Konstrukcija hlač. XX. Konstrukcija plašča (za uradniško uniformo) oziroma za menčikov. XXI. Konstrukcija za sakó za debele osebe. XXIV. O životomerstvu in konstrukciji krojev za nenormalne rasti in držanja životov. XXVI. Razlaganje konstrukcije za osebe z naspred vpognenim držanjem života. XXVII. Razlaganje konstrukcije za osebe z nazad vpognenim držanjem života. XXVIII. Razlaganje konstrukcije za nenormalno visoko rast telesa. XXIX. Razlaganje konstrukcije za nenormalno majhno (stisnjeno) rast telesa i. t. d.

„Toaleta“.

Nova učna metoda o prikrojevanji oblačil za dame. Za samopouk in za podlago pri šolskem pouku, spisal in izdal **M. Kunc**, krojaški mojster v Ljubljani. S 6 tabelami, 40 izvirnimi vzorci in merilno tabelo. Cena gld. 1.50 (brez poštne).

Izvod iz vsebine te knjige:

I. O životomerstvu in vstroji človeškega telesa. V. Konstrukcija osnovnega načrta za „životni kraj“. VII. O dopolnilnih merah. IX. O konstrukciji podaljšanih „životov“. X. Konstrukcija rokavov. XI. Konstrukcija jaketov in paletotov. XIII. Konstrukcija krožnega plašča in pelerin (ogrinjal). XVI. Konstrukcija gladkega krila. XVII. Konstrukcija hlač za dame i. t. d.

Naslov za naročevanje knjig: **M. Kunc**, Ljubljana.

[illegible]

Průmyslové měří

(Reduction-Schema)

55

Krojoňe vzoro

V. Kaloňbi M. Kaloňbi v. Kaloňbi

Tisk. Kaloňbi Kaloňbi v. Kaloňbi

V priznanje zmožnosti in delavnosti sprejelo Vas je starešinstvo Evropske modne akademije jednoglasno svojim članom in Vam pošljemo diplomu.

Direktorij Evropske modne akademije
v Draždanah, A. Strobel.

Opirajoč se na mnogoletne skušnje, priznavam, da „Knjiga krojaštva“ povsem vstreza svojemu namenu, ter je zato mnogo boljša od drugih tujih knjig, ker je lahko umljiva.

A. Bonne v časniku „Edinost“ v Trstu.

Pošljite mi vnovič Vašo izvrstno „Knjigo krojaštva“.

A. Stander, Luzern v Švici.

Hvala Vam za „Knjigo krojaštva“. Z malim trudom se iz nje vsakdo lahko sam navadi prikrojevati.

J. Frankovič v Corgnale, Istrija.

Na moje priporočilo naročil si je Štefan Osenjak Vašo „Knjigo krojaštva“ ter se je kaj hitro v način umetnosti našel, tako, da sedaj po Vaši metodi kroji in se mu vse delo najboljše posreči. Pošljite mu sedaj še „Toaleta“.

Fr. Seraf. Rath, župnik pri Sv. Lorencu, Štajersko.

Društveno vodstvo izreka Vam toplo zahvalo za „Knjigo krojaštva“, ki je jako poučljiva.

Delavsko izobraževalno društvo v Ljubljani.

Čutim hvaležno dolžnost, Vam o dobrih uspehih Vaše knjige poročati. Z časnikov mi nikdar ni bilo mogoče tako dobre vzorce prirediti. Sprejmite za Vaš trud moje pristržno zahvalo.

A. Gerbec v Nabrežini pri Trstu.

Vaša knjiga „Toaleta“ je jako praktično in umetno izdelana. Bog Vam podeli milost, da bi umetnost Vašo še nadalje zdravi izvrševali.

J. Štejska na Dunaju.

„Toaleta“ sem prejel in našel, da je izredno dobro delo. Tudi tega mi pošljite še „Knjigo krojaštva“.

F. Weiss v Gradcu.

Ker imam že „Knjigo krojaštva“ pošljite mi še „Toaleta“.

J. Vertone, Vel. Zablje.

Z doposlano knjigo „Toaleta“ sem prav zadovoljna.

F. Vizgoršek v Litiji.

O knjigah g. Kunca, krojaškega mojstra v Ljubljani izraziti se moramo jako pohvalno. Njegova dela so jako zaslužna i. t. d.

Iz knjige „Umění Přístřiháčeke Praga.“

Pošljite nam po en izvod Vaših izvrstnih novih knjig.

Društva prikrojevalcev v Monakovem in na Dunaju.

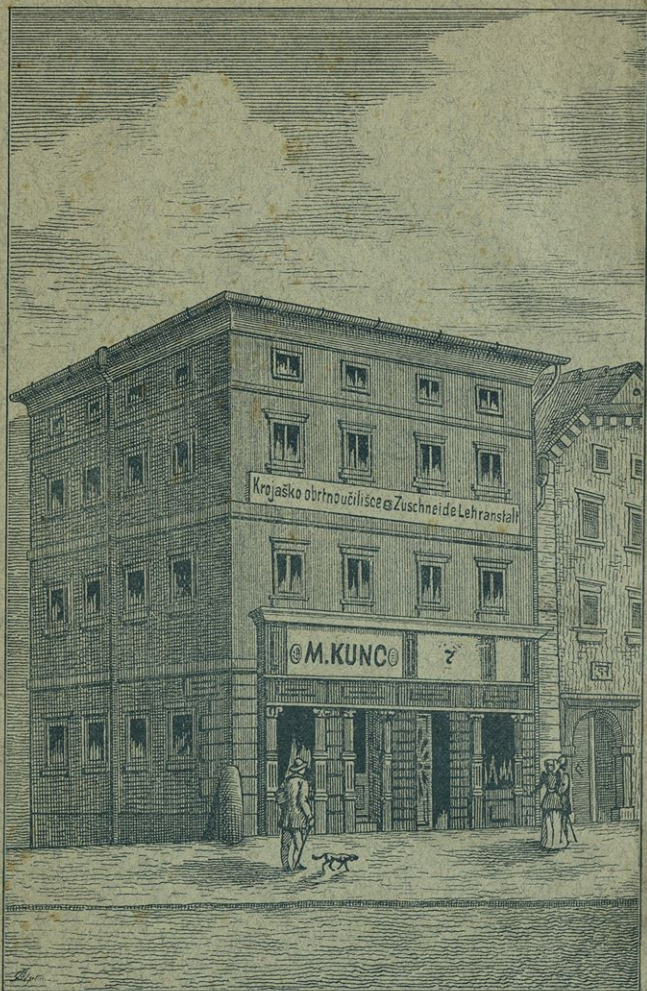
Hvala vam za obilen trud. Tako lahko umljive knjige dozdaj še nisem v roke dobil, kakor je Vaša.

Jožef Canker na Vrhniki.

Z vsebino „Toalete“ sem popolnoma zadovoljen, ter prosim, da mi pošljete še „Knjigo krojaštva“ (Zuschneidekunst).

J. Hajny na Dunaju.

Te knjige se rabijo kot učila na obrtno-nadaljevalnih šolah c. kr. velike realke v Ljubljani in po deželi; kakor tudi na c. kr. strokovni šoli za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani.

Konces. krojaško obrtno učilišče v Ljubljani.
Gospodske ulice št. 7.